

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 – 3 ad B 121 forslag til folketingsbeslutning om gebyrer for rykkerbreve fra amtskommuner og kommuner stillet af Folketingets Kommunaludvalg til indenrigsministeren den 26. april 2000 (B 121 – bilag 1).

Spørgsmål nr. 1:

"Ministeren bedes redegøre for de eventuelle økonomiske konsekvenser for kommunerne af B 121, og samtidigt vurdere beslutningsforslaget i forhold til de aftaler, der er indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening."

Svar:

"I aftalen af 11. juni 1991 mellem den daværende regering og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi 1992 til 1994, stod der bl.a.:

"Parterne har noteret sig, at der nu er gennemført en række forslag, der giver kommunerne forbedrede muligheder for restanceinddrivelse.

Der vil endvidere i samarbejde blive udarbejdet yderligere lovforslag med kommunalt provenu (gebyrer i forbindelse med restanceinddrivelse mv.). De nye forslag forudsættes at indeholde en forbedring for den kommunale økonomi på 100. mio. kr. i 1992 og de følgende år. Hvis forslagene ikke gennemføres, vil beløbet blive kompenseret kommunerne".

Folketinget vedtog i 1991 enstemmigt Lov om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner. Loven gav kommunerne og amtskommunerne hjemmel til at opkræve gebyrer på op til 200 kr. for udsendelse af bl.a. rykkerbreve i forbindelse med opkrævning og inddrivelse af restancer.

Ved kommuneforhandlingerne i 1992 blev der opnået enighed om den endelige opgørelse af provenuvirkningen af restancepakken. Provenuvirkningen af gebyrloven blev opgjort til 130 mio. kr., hvoraf ca. 95 mio. kr. (for 1993 og frem) indgik til dækning af aftalen. De resterende ca. 35 mio. kr. modregnes i det kommunale bloktilskud. Beløbene er i 1992 pris- og lønniveau.

Udgangspunktet for en beregning af kommunernes merindtægter var, at et gebyr på 200 kr. giver kommunerne en merindtægt på 150 kr., idet kommunerne allerede havde hjemmel i uskreven ret til at opkræve et gebyr på i hvert fald 50 kr.

Gebyrloven skønnedes ikke dengang at have en provenuvirkning for amtskommunerne.

I aftalen af 16. juni 1997 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi i 1998, står der bl.a.:

"Som led i en generel forbedring af mulighederne for at inddrive offentlige restancer vil regeringen søge tilslutning til, at gebyrloven ændres, således at maksimumgrænsen for kommunale rykkergebyrer forhøjes fra 200 kr. til 250 kr. Lovændringen vil ikke give anledning til regulering af det kommunale bloktilskud".

Folketinget vedtog i 1997 en ændring af gebyrloven, hvorved gebyrmaximum blev forhøjet fra 200 kr. til 250 kr.

Da de kommunale rykkergebyrer m.v. ikke registreres særskilt i det kommunale budget- og regnskabssystem, tog beregningen af gebyrforhøjelsen fra 200 kr. til 250 kr. i 1997 udgangspunkt i den beregnede provenuvirkning, der blev opnået enighed om 1992. Det skønnedes således, at en gebyrforhøjelse ville give en kommunal merindtægt på ca. 40 mio. kr., idet det blev antaget, at alle kommuner ville forhøje gebyrerne med 50 kr., og at det samlede antal kommunale restancer var uændret i forhold til 1992.

I alt må det skønnes, at kommunerne i dag årligt har indtægter i forhold til gebyrloven på ca. 170 mio. kr., hvoraf ca. 35 mio. kr. modregnes i det kommunale bloktilskud, således at kommunerne har nettoindtægter på ca. 135 mio. kr. målt i 1992 pris- og lønniveau. Målt i 2000 pris- og lønniveau skønnes kommunerne at have indtægter i henhold til gebyrloven på godt 210 mio. kr., heraf nettoindtægter på godt 165 mio. kr.

En nedsættelse af det maksimale gebyr fra de nuværende 250 kr. til 50 kr. må i praksis antages at svare til en tilbagevenden til en situation fra før ikrafttrædelsen af gebyrloven i januar 1992.

Således vil der kunne opkræves knap 210 mio. kr. mindre i gebyrer (under forudsætning af, at det samlede antal kommunale restancer er uændret i forhold til 1992). For kommunerne vil det betyde mindreindtægter på godt 165 mio. kr. om året, hvoraf en del sandsynligvis vil blive kompenseret over bloktilskuddet. Således vil det også medføre statslige udgifter afhængigt af, hvor meget kommunerne skal kompenseres.

Told- og Skattestyrelsen har oplyst, at Det Centrale Fordringsregister pr. 4. januar 1993 indeholdt 537.000 kommunale fordringer, mens tallet var steget til 580.000 pr. 8. maj 2000. Det er ikke alle 580.000 fordringer, hvorefter der i henhold til gebyrloven kan opkræves et gebyr fra kommunernes side. Det er dog en indikation af, at også antallet af restancer, hvor kommunerne kan opkræve et gebyr i henhold til gebyrloven, er steget fra 1992 til i dag. Det må således forventes, at de 210 mio. kr. borgerne vil skulle betale mindre i gebyr og de 165 mio. kr. kommunerne vil have i mindreindtægter som følge af en gebyrnedsættelse, er minimumsbeløb. De sande beløb vil sandsynligvis være noget større.

Da gebyrer må antages at have størst effekt, hvis der allerede ved den første rykker opkræves et gebyr af en vis mærkbar størrelse, må det endvidere antages, at en nedsættelse af gebyrmaximum fra de nuværende 250 kr. til 50 kr. vil bevirke, at effektiviteten af kommunernes restanceinddrivelse nedsættes.

En gennemførelse af B 121 vil være et brud med såvel aftalerne indgået i 1991 som 1997."

Spørgsmål nr. 2:

”Ministeren bedes redegøre for eksemplerne fra henholdsvis Silkeborg Kommune og Nyborg Kommune, som fremgår af bemærkningerne til B 121.”

Svar:

”Jeg kan indledningsvist bemærke, at Indenrigsministeriet ikke har nærmere kendskab til de konkrete sager, der er omtalt i bemærkningerne til B 121.

Det ene tilfælde vedrører ifølge bemærkningerne Silkeborg Kommune, der på baggrund af en restance på 163 kr., som ved en fejl i banken ikke var betalt, har udsendt et brev og opkrævet gebyrer på 550 kr. herfor. Dette tager Indenrigsministeriet som udtryk for, at kommunen ved samme brev har opkrævet et gebyr på 250 kr. for tilsigelse til udlægsforretning samt opkrævet 300 kr. i retsafgift.

I det andet eksempel vedrørende Nyborg Kommune er der ifølge bemærkningerne til B 121 på 26 dage påløbet 800 kr. i gebyrer og retsafgift. Indenrigsministeriet tager dette som udtryk for, at kommunen har udsendt en rykker (å 250 kr.) samt en tilsigelse til udlægsforretning (å 250 kr.), der samtidig har udløst retsafgift på 300 kr.

Det følger af reglerne om retsafgift, at en kommune skal opkræve en retsafgift på 300 kr. samt ½ pct. af beløb over 3.000 kr. i forbindelse med, at kommunen søger en restance inddrevet ved en udlægsforretning. Afgiftspligten indtræder, når skyldneren underrettes om tid og sted for udlægsforretningen. Underretningen kan bl.a. ske ved at sende en tilsigelse til udlægsforretning. Reglerne herom findes i lov om retsafgifter og bekendtgørelse om retsafgift for udlæg m.v., der henhører under Justitsministeriets område.

Efter de gældende regler i gebyrloven kan kommuner opkræve et gebyr på højst 250 kr. for udsendelse af et rykkerbrev, en tilsigelse til udlægsforretning og en begæring om indeholdelse eller tilbageholdelse i løn m.v. Gebyrets størrelse er ikke afhængig af de omkostninger, der er forbundet med udsendelse af f.eks. et rykkerbrev, ligesom gebyrets størrelse ikke er afhængig af restancens størrelse.

Der er i loven alene hjemmel til at opkræve gebyr for rykkerbreve m.v. i forbindelse med ikke rettidig betaling af ydelser, der er tillagt udpantningsret, f.eks. ejendomsskat, underholdsbidrag, parkeringsafgifter og betaling for pasning i daginstitutioner. Gebyrloven gælder således ikke med hensyn til kommunernes rent privatretlige krav, f.eks. almindelige erstatningskrav.

Det er i forarbejderne til gebyrloven forudsat, at det almindelige inddrivelsesmønster opretholdes, og at kommunerne efter lovens ikrafttræden ikke udsender rykkerbreve hyppigere, end der er saglig begrundelse for.

Eksemplet fra Silkeborg Kommune rejser dels spørgsmålet om, hvorvidt der uden forudgående rykkerbrev kan skrives til inddrivelse og udsendes en tilsigelse til udlægsforretning, der både udløser retsafgift samt gebyr efter gebyrloven, og dels spørgsmålet om, hvorvidt der kan opkræves rykkergebyr efter gebyrloven på baggrund af restancer, der er opstået på grund af en fejl i skyldnerens bank.

Til brug for besvarelsen har Indenrigsministeriet fra Justitsministeriet indhentet en udtalelse om, hvorvidt Justitsministeriets lovgivning er til hinder for, at der uden forudgående rykkerbrev skrives til

inddrivelse og udsendes en tilsigelse til udlægsforretning, der både udløser retsafgift samt gebyr efter gebyrloven.

Justitsministeriet har udtalt følgende:

”Justitsministeriet kan oplyse, at der ikke i lovgivning på Justitsministeriets område er bestemmelser om, at kommuner kun må tvangsinddrive tilgodehavender efter forinden at have sendt et eller flere rykkerbreve.

Lov om inkassovirksomhed gælder således ikke for offentlige myndigheders inddrivelse af fordringer, jf. lovens § 1 stk. 3. Efter denne lov har inkassobureauer m.v. pligt til at sende en påkravsskrivelse og som hovedregel at vente 10 dage fra afsendelsen, før der foretages foranstaltninger, som kan påføre skyldneren yderligere omkostninger.

I sager mellem private parter har domstolene i visse tilfælde undladt at tilkende kreditor de fulde indenretlige sagsomkostninger med den begrundelse, at den pågældende inddrivelsesmåde ikke har været nødvendig for at få inddrevet kravet.

Efter lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. kan skyldneren afgiftsfrit gøre indsigelse mod en pantefogeds behandling af en udlægssag, således at pantefogeden i givet fald skal indbringe sagen for fogedretten. Adgangen til at få indbragt en udlægssag for fogedretten omfatter også pantefogedens opkrævning af retsafgift, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 753 af 12. november 1990 om retsafgift for udlæg, der foretages efter lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v., samt om oppebørsel af visse retsafgifter.

Justitsministeriet har ikke umiddelbart kendskab til sager, hvor en pantefogeds opkrævning af retsafgift for tilsigelse til udlægsforretning, uden at der først er sendt et rykkerbrev, er blevet indbragt for fogedretten. Det kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke udelukkes, at opkrævning af retsafgift efter omstændighederne ville blive tilsidesat af fogedretten med den begrundelse, at tilsigelse til udlægsforretning uden forudgående rykkerbrev er unødigt bekosteligt for skyldneren.”

Lovgivningen er således som udgangspunkt ikke til hinder for, at en kommune uden forudgående rykkerbrev kan udsende en tilsigelse til udlægsforretning, der både udløser retsafgift på minimum 300 kr. og et gebyr for tilsigelse til udlægsforretning på op til 250 kr. Fogedretten vil imidlertid kunne tage stilling til indsigelser fra skyldneren om, at en sådan tilsigelse er unødigt bekostelig.

Den omstændighed, at en manglende rettidig betaling beror på en fejl hos skyldnerens bank, bevirker ikke, at der ikke kan opkræves et gebyr i medfør af gebyrloven. Det bemærkes i den forbindelse, at en bank, der i strid med en aftale indgået med skyldneren, har undladt at betale en ydelse til en kommune rettidigt, efter omstændighederne vil kunne pådrage sig et erstatningsansvar for gebyrer, som den forsinkede betaling har givet anledning til.

Eksemplet fra Nyborg Kommune rejser endvidere spørgsmålet om, hvor lang tid der - generelt samt efter et eventuelt rykkerbrev - skal gå, forinden der kan skrives til inddrivelse.

Indenrigsministeriet har indhentet en udtalelse fra Justitsministeriet om, hvorvidt der i Justitsministeriets lovgivning findes regler om, hvor lang tid der - generelt samt efter et eventuelt rykkerbrev - skal gå, forinden der kan skrives til inddrivelse.

Justitsministeriet har udtalt følgende:

”Justitsministeriet kan oplyse, at det følger af § 9 i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter mv., at udlæg tidligst kan foretages 7 dage efter sidste rettidige betalingsdag. I visse nærmere angivne tilfælde er fristen længere.”

Lovgivningen er således som udgangspunkt ikke til hinder for, at der efter sidste rettidige betalingsdag udsendes en gebyrbelagt rykker, og når der trods rykkeren ikke inden rimelig tid er indgået en afdragsordning eller betalt, udsendes en gebyrbelagt tilsigelse til udlægsforretning, der endvidere udløser retsafgift.”

Spørgsmål nr. 3:

”Ministeren bedes vurdere hvilke tiltag, der kan tages for at undgå, at der opstår åbenlyse urimelige tilfælde i stil med dem, der er nævnt i bemærkningerne til B121.”

Svar:

”Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 2 er det i forarbejderne til gebyrloven forudsat, at det almindelige inddrivelsesmønster opretholdes, og at kommunerne efter lovens ikrafttræden ikke udsender rykkerbreve hyppigere, end der er saglig begrundelse for.

Der vil således eksempelvis ikke kunne opkræves gebyr af en skyldner, der har indgået aftale om en afdragsordning med kommunen og overholder denne. Den enkelte skyldner har således mulighed for at undgå at blive ramt af rykkergebyrer m.v.

Endvidere vil der ikke være noget sagligt behov for at erindre en skyldner om en ydelse i tilfælde, hvor skyldneren er klar over, at kommunen mener at have krav på en ydelse, men hvor skyldneren bestrider dette over for kommunen og har gjort kommunen opmærksom på, at indsigelsen ønskes prøvet i fogedretten. Også i disse tilfælde vil det således efter den gældende gebyrlov være ulovligt at opkræve gebyrer for udsendelse af rykkerbreve.

De for hvert amt nedsatte tilsynsråd fører tilsyn med, at kommunerne overholder lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse.

Tilsynsrådenes tilsyn viger i det omfang, der er klagemyndigheder, som er kompetente til at behandle den pågældende sag.

Hvis en borger mener, at kommunen opkræver et gebyr i strid med lovgivningen, har borgeren således mulighed for enten at klage til en klageinstans eller at rette henvendelse til tilsynsrådet. Endvidere vil fogedretten – jf. herved det anførte af Justitsministeriet vedrørende besvarelsen af spørgsmål nr. 2 – kunne tage stilling til opkrævning af retsafgift i forbindelse med indsigelser mod et udlæg foretaget af den kommunalt ansatte pantefoged. Såfremt kommunen har foretaget udlæg for et rykkergebyr vil fogedretten i den forbindelse endvidere kunne tage stilling til indsigelser mod gebyret.

Det almindelige krav om, at der skal foreligge en saglig begrundelse for at udsende rykkerbreve i henhold til gebyrloven, bevirker, at den enkelte skyldner ved at indgå og overholde en afdragsordning med kommunen, har mulighed for at undgå rykkergebyrer m.v. Endvidere kan der ikke opkræves rykkergebyr i tilfælde, hvor det på forhånd er tilkendegivet over for kommunen, at sagen ønskes prøvet i fogedretten. Såfremt opkrævningen af rykkergebyrer er udløst af en fejl begået af skyldnerens

bank, vil skyldneren - jf. herved besvarelsen af spørgsmål nr. 2 - efter omstændigheder kunne kræve erstatning herfor af banken.

Den enkelte kommunalbestyrelse har endvidere mulighed for at differentiere gebyropkrævningen, herunder træffe beslutning om, hvorvidt der skal opkræves gebyr for f.eks. det første rykkerbrev.

Efter min opfattelse er der således allerede efter de gældende regler mulighed for at undgå åbenlyse urimelige tilfælde.

Jeg kan afslutningsvist oplyse, at regeringen – på baggrund af en henvendelse fra Forbrugerombudsmanden til Justitsministeriet – overvejer et lovinitiativ i den kommende folketingssamling vedrørende en nærmere lovmæssig regulering af rykkergebyrers størrelse m.v. på det private område. I den forbindelse vil det tillige blive overvejet, om der er behov for at ændre den kommunale gebyrlov.

Der er imidlertid væsentlig forskel på offentlige og private kreditorer, bl.a. fordi det offentlige ved udførelsen af sine offentlige opgaver ikke selv vælger sine skyldnere og i en række tilfælde i modsætning til en privat kreditor ikke kan afbryde "kundeforholdet". Der bør derfor ikke nødvendigvis være ens regler om gebyrer for private virksomheder og kommuner."